

CAPÍTOL 1

INTRODUCCIÓ

Índex Capítol

1.1 Antecedents i motivació	1
1.2 Objectiu i parts de la tesi	2

CAPÍTOL 1

INTRODUCCIÓ

1.1 Antecedents i motivació

Al voltant de l'autoria del *Tirant lo Blanc*, existeixen molts interrogants que el converteixen en un excel·lent banc de proves per les eines estilomètriques. Les hipòtesis van des de l'atribució única a Joanot Martorell a la intervenció d'un segon autor, tant a l'última part de la novel·la com al llarg de tota ella. De les moltes hipòtesis que han circulat, la que fins fa poc semblava més versemblant és la que afirma que el gruix de l'obra fou escrit per Joanot Martorell (1414-1468), entre els anys 1460 i la seva mort, mentre que Martí Joan de Galba (?-1490) s'encarregà de l'edició de l'obra a València el 1490, després de reelaborar alguns passatges i potser acabar l'obra.

Aquesta teoria es sustenta en el colofó, que diu:

“Aquí feneix lo llibre del valerós e estrenu cavaller Tirant lo Blanc, príncep e Cèsar de l'Imperi grec de Contestinoble, lo qual fon traduït d'anglès en llengua portuguesa, e après en vulgar llengua valenciana, per lo magnífic e virtuós cavaller Mossèn Joanot Martorell lo qual, per mort sua, no en pogué acabar de traduir sinó les tres parts. La quarta part, que és la fi del llibre, és estada traduïda, a pregàries de la noble senyora Dona Isabel de Lloris, per lo magnífic cavaller Mossèn Martí Joan de Galba; e si defalt hi serà trobat, vol sia atribuït a la sua ignorància; ....”

Ara bé, ni en la primera edició del *Tirant* del 1490, ni en reestampar-se el 1497 no apareix dividida en parts, sinó en una ordenació de 487 capítols seguits, entre els quals no hi ha cap indicació que faci sospitar en una divisió en quatre llibres, el que fa molt difícil determinar on comença el text que el colofó atribueix a Galba.

El grau de participació de Galba en l'obra ha sigut objecte d'intens debat. Alguns, creient la interpretació literal del colofó de la primera edició del llibre, han defensat un

canvi d'autor entre els capítols 325 i 350, al mig de la quarta de les cinc parts que componen les edicions modernes del *Tirant lo Blanc*. Riquer (1990 pg 265), per exemple, diu que:

“Si poguéssim refiar-nos d’una divisió matemàtica de l’obra, i ens baséssim en els seus 487 capítols, conclouríem que la quarta part s’inicia en el 363 ...[.]... I si ens baséssim en el gruix de la novel·la, prescindint dels capítols – que són d’extensió molt desigual-, aniríem a parar vers el capítol 283, ...”.

D’altres en canvi, accepten com a bona l’afirmació d’autoria exclusiva d’en Martorell, veure per exemple Marinesco (1979), que es fa a la dedicatòria de la mateixa primera edició del llibre:

“E perquè en la present obra altre no puixa ésser increpat si defalliment algú trobat hi serà, jo, Joanot Martorell, cavaller, sols vull portar lo càrrec, e no altri ab mi; com per mi sols sia estada ventilada ...” .

Per altra banda, s’han trobat en el *Tirant lo Blanc* plagis de trossos d’obres de Joan Roís de Corella. Guia (1995, 96) avança la hipòtesi de que aquest darrer és l’autor del *Tirant*: Martorell, a les acaballes de la seva vida, podria haver proporcionat al jove Corella el manuscrit *Guillem de Varoic*, lletres de batalla i altres materials sobre el món de cavalleries que aprofita per escriure fins al capítol 154 del *Tirant lo Blanc* i que Corella n’acabaria tot sol la redacció.

A tot això cal afegir que es troben al llarg del *Tirant* passatges d’estil cultiste i retoricat, a l’estil de la *valenciana prosa*, que segons alguns especialistes són impropis de Martorell.

1.2 Objectiu i parts de la tesi

L’objectiu de la tesi és estudiar l’homogeneïtat d’estil al llarg del *Tirant*. Donada la llargada de l’obra, una frontera interior podria indicar tant l’existència de dos autors com de dues etapes d’escriptura diferenciades. En el cas de detectar més d’un estil, es voldrà determinar en quin punt hi ha la frontera i què els caracteritza.

A la primera part de la tesi es fa un breu repàs al problema de l’autoria del *Tirant*, de l’estilometria i d’algunes eines estadístiques útils a l’hora de fer un estudi quantitatiu de l’estil. En el capítol 2 es repassen els problemes que aborda i les tècniques estadístiques que es fan servir en l’estilometria, en el capítol 3 es resumeix la qüestió de l’autoria del *Tirant lo Blanc*. En el capítol 4 es descriu la base de dades, en el capítol 5 es fa un breu repàs de tècniques d’Anàlisi Exploratòria de Dades. En els capítols 6 i 7 s’hi proposen tècniques per a la detecció del punt de canvi i per a l’anàlisi cluster en una seqüència multinomial. La segona part de la tesi està dedicada a l’aplicació de les tècniques estilomètriques a l’estudi de l’homogeneïtat d’estil en el *Tirant*: en els capítols 8, 9 i 10 s’hi analitzen la llargada de paraula, de frase i de capítol, respectivament, en el capítol 11 i 12 s’hi analitza la freqüència d’ús de lletres i de paraules, en el capítol 13 s’analitza l’evolució de mesures de riquesa i de diversitat del vocabulari. Per últim, el capítol 14 presenta les conclusions i línies futures de treball en l’aplicació de tècniques estadístiques a l’estilometria, i, més concretament, a l’estudi del *Tirant*.